

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

DA, PĂRINTE, FIE VOIA TA *)

Am spus că cererea a III. („fie voia Ta“) din „Tatăl nostru“ are 2 înțelesuri. În primele 3 cuvântări am arătat că suntem datori a face voia lui Dumnezeu. În alte 2 cuvântări am arătat că trebuie să răbdăm voia Lui.

În cuvântarea de astăzi, voi arăta: 1. Pentru ce trebuie să spunem totdeauna da în fața voinței lui Dumnezeu, și 2. Cum să rostim acest „da“.

Toate rugăciunile sfintei noastre Biserici sfârșesc cu cuvântul: „Amin“, care înseamnă: Așa este, așa să fie; sau mai scurt: Da, Părinte, voia Ta să fie! Prin acest cuvânt cel ce se roagă, debunăseamă că cere și împlinirea dorințelor sale, dar mai vârtos își arată supunerea față de voia Domnului. Un astfel de „Amin“ a rostit odinioară în grădina Ghetsimani, în cel mai greu ceas al vieții sale pământeste, însuși Mântuitorul lumii, când se ruga zicând: „Părintele meu, de este cu puțință, treacă dela mine paharul acesta! Inșă nu precum voiesc eu, ci precum voiești Tu“. Atunci a fost rostit cel dintâiu „Amin“ în înțeles creștinesc. Și noi oamenii, se cuvine să spunem totdeauna: „Amin“. Da. „Fie, Doamne, voia Ta!“ Cu ochii închiși, cu toată încrederea și din tot sufletul: Da! Amin, Doamne! Pururea trebuie să spunem: „Da“. Și niciodată: „Nu“.

Pentru ce trebuie să spunem totdeauna „Da“? Creștinul trebuie să spună totdeauna: Da, pentru că el știe că nu soarta oarbă și întâmplarea nemiloasă cârmuește lumea și viața noastră, ci inima cea iubitoare a Tatălui ceresc.

Dumnezeu poartă de grijă tuturor: pasărilor cerului, crinilor câmpului, ierbei, — și cu atât mai ales omului.

„Căutați la pasările cerului — zice Mântuitorul — că nici nu seamănă, nici nu secără, nici nu adună în jîtnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Au nu aveți voi mai multă

deosebire de ele?... Socotiți crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici torc. Și zic vouă că nici Solomon, în toată mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei. Deci dacă iarba câmpului, care astăzi este, și mâne se aruncă în cup-tor, Dumnezeu așa o îmbracă, — nu cu mult mai vârtos pe voi, puțin credincioșilor?“ (Mat. 6, 26—30). Și iarăș zicea: „Ci și perii capului vostru sunt numărați“ (Luca 12, 7).

Omul nu poate da sfat lui Dumnezeu, pentru că viața lui e scurtă, ca timp, și grăbită. Dumnezeu e vecinic, planurile Lui trec dincolo de timp și sunt făcute pentru veșnicie. „Zilele omului sunt șaptezeci de ani, și de vor fi în puteri optzeci de ani, iar ce este mai mult decât acestea — osteneală și durere“. Așa spune Psalmistul, adăugând apoi: „Că o mie de ani înaintea ochilor Tăi, Doamne, ca ziua de ieri care a trecut“. Așa stând lucrurile, tu, un biet om, vrei să te împotrivești voinței lui Dumnezeu, sau s'o judeci, ori să dai sfat lui Dumnezeu?! Ești atât de vremelnic, chiar de ai trăi o sută de ani, încât tu nu poți spune, decât: „Amin“. Da, Doamne, fie voia Ta!

În vremurile grele de azi unii se îndoesc în bunătatea lui Dumnezeu, spunând: Dacă Dumnezeu este un Părinte bun al nostru, atunci de ce lasă ca să vie asupra noastră, mai ales acum, atâtea neazuri? Bunătatea lui Dumnezeu însă nu este la fel cu bunătatea omenească. Aceasta din urmă e alcătuită din sentimentalism și slăbiciune. Bunătatea lui Dumnezeu a putut îngădui însă ca Unul-Născut Fiul Său să fie dat spre moarte. Omul nu e în stare la așa ceva față de copilul său. Bunătatea lui Dumnezeu e totdeauna amestecată cu dreptatea Lui.

Noi oamenii, privind lucrurile prin prisma puținătății anilor noștri, nu suntem în stare a înțelege la ce ne este de folos și suferința, — precum zice sf. apostol Pavel că „orice mus-

*) Rezumat din predica VI. despre „Voința lui Dumnezeu“, rostită de către P. S. Episcop Andrei, în Catedrala din Arad, a II. zi de Paști, (17 Aprilie a. e.).

trare la ceasul ei nu pare că e spre bucurie, ci spre întristare, dar mai pe urmă dă, celor încercați cu ea, roadele păcii și ale dreptății".

Meșterii cei renumiți de violini aleg brazii ce cresc în pădure pe partea dinspre miază-noapte, unde sunt mereu bătuți de ploaie și vânt. Astfel de violini au tonuri cerești. Meșterul știe că orice copac ce crește în condiții neprielnice, se dezvoltă mai încet, dar este mai indesaț, și dă tonuri mai bune. Așa este și cu noi. De multe ori Dumnezeu ne face să suferim ca și din sufletul nostru să facă o violină cu sunet ceresc. Dumnezeu este bun după socoteala Lui cea veșnică, iar nu după socoteala noastră vremelnică. Iată de ce nu putem noi judeca faptele Proniei divine.

Toate trec în lumea aceasta, numai Dumnezeu rămâne în veci acelaș. El împarte misiuni și popoarelor cât și indivizilor în parte. Fiecare popor și individ trebuie să împlinească misiunea ce i s'a încredințat. În aceasta își află fericirea. Voința lui Dumnezeu o avem scrisă nu numai pe table de piatră sau în cărți, ci chiar și în conștiința noastră. Noi știm ce trebuie să facem, și calea vieții ni-e cunoscută. Dacă nu împlinim misiunea dată de Dumnezeu, El cheamă alte popoare și lasă pe cele necredincioase să piară în mormântul săpat de ele însele. Vremea de acum este vreme de judecată, ce o face Dumnezeu cu popoarele din lume.

Suferințele pe care le îndurăm azi sunt un mijloc de întoarcere la Dumnezeu. Pentru viitor, aceste suferințe își vor da roadele, deși în prezent ne apasă foarte greu.

Viața omenească este un neîncetat semănat. Semănăm: gândurile, puterile (talantii) primite dela Dumnezeu, și iubirea din noi. Nu se poate însă numai semăna. Trebuie să și secerăm odată. Vom secera în împărăția lui Dumnezeu.

Se pare că acum suntem la apogeul durerilor și greutăților pe care acest războiu le-a pus pe umerii noștri. Deaceia în fața viitorului, ce ni se anunță întunecat, cuvîne-se să ne cercetăm cugetele fiecare: Cum vom primi aceste suferințe ce se anunță? Vom zice și noi: Da, Doamne, fie voia Ta? Și cum vom rosti oare acest: Da? Omul poate primi suferința în 3 feluri: cu sufletul zdrobit — ceea ce nu ne este de nici un folos, — cu sufletul împăcat (creștinește), și chiar cu bucurie sfântă. Dar a fi creștin adevărat înseamnă a purta atât suferințele cât și bucuriile cu suflet împăcat. Soarele nu luminează deodată tot globul pământului. O parte este totdeauna în umbră. Tot astfel și în viața noastră alternează bucuriile cu suferințele. Dumnezeu însă este Tatăl nos-

tru al tuturor. El poartă fiecareuța de grijă și potrivește laolaltă binele tuturor. Noi și semenii noștri trebuie să primim dela dânsul și binele și răul, așa precum spunea Dreptul Iov: „Dacă am primit dela Dumnezeu cele bune, au nu se cădea să le primim și cele rele?” (Iov. 2, 10). Tot astfel și tu, creștine, primește cu încredere în Dumnezeu și cele bune, dar și cele rele. Aceasta înseamnă să rostești din toată inima cuvintele: „Fie voia Ta”. Dacă bucuria vine la tine, zi-i: „Bucurie, vii la mine în strălucire de soare. Iubirea Tatălui te-a trimis, fii binevenită”. Iar dacă vine întristarea, zi-i: „Întristare, ce vii la mine cu lumini ascunse, și pe tine te-a trimis iubirea Tatălui ceresc, fii și tu binevenită!” Aceasta trebuie să fie atitudinea noastră și față de bucurie și față de întristare.

Rezumând acum, ideea cuprinsă în cererea „Fie voia Ta”, vom spune împreună cu sf. ap. Petru: „Aruncați asupra lui Dumnezeu toată grija voastră, căci El are grijă de voi” (I. Petru 5, 7).

Despre felul cum trebuie să rostim „da” în fața voinței lui Dumnezeu vă voi spune 3 pilde.

Era odată un om, care cârtea împotriva lui Dumnezeu, spunând că-i prea grea crucea pe care Dumnezeu a pus-o pe umerii săi. Atunci Dumnezeu i-a arătat în vis o sală mare în care erau tot felul de cruci: înfățișarea tuturor suferințelor din lume. Un glas i-a spus: Alege-ți tu însuși crucea pe care s'o porți. Omul nostru a încercat dintre acele cruci una care i-se părea mai ușoară. Dar era prea grea pentru dânsul. A tot încercat, până ce-a ajuns tocmai la una care i-se potrivea de minune, și pe care o și luă pe umeri: Era tocmai crucea lui, de care mai înainte se plângea.

Prin această pildă vreau să vă spun să aveți încredere în Dumnezeu, și să vă purtați toate necazurile cu resemnare și nădejde în El.

Un creștin evlavios dădu binețe unui cerșetor sdrențos, care-i răspunse: — „Zici bună dimineața? Dar eu am dimineață bună totdeauna”. Și la toate întrebările cu privire la norocul său, la împlinirea dorințelor sale, cerșetorul răspundea că pe toate le are, căci el se încrede în Dumnezeu. Atunci creștinul îi zise: „Dar ce ai face dacă Dumnezeu, în care te încrezi atât de mult, ar vrea totuși să te arunce în iad?” — Am două brațe — răspunse cerșetorul — un braț mi-e credința, și altul dragostea pentru Dumnezeu. Ei bine cu aceste brațe m'ași ține de dânsul și nu m'aș lăsa de El și l-aș răpi cu mine în iad. Căci cu Dumnezeu nici în iad nu e rău, iar fără dânsul nici în raiu nu e bine.

Un bun creștin, fiind întrebat cum poate rămânea totdeauna senin în fața suferințelor, a răspuns astfel: Eu în fiecare dimineață, înainte de-a porni la lucru între oameni, arunc 3 priviri. Prima oară privesc la cer și zic: Iată ținta vieții mele. A doua privire o îndrept spre pământ și zic: Cât de puțin îmi trebuiește din el, numai câțiva metri pentru mormânt! A treia privire o arunc în jurul meu și văd câți oameni sunt mai nenorociți decât mine. Atunci simt că

trebuie să fiu mulțumit cu tot ce am și zic: Doamne, fie voia ta!

Din aceste 3 pilde înțelegem că numai având: încredere nesdruncată în voința lui Dumnezeu, numai mulțumindu-ne cu ceea ce avem, și gândindu-ne mai mult la ținta vieții noastre, — care este viața cea veșnică — decât la cele trecătoare, vom putea roști, așa cum se cuvine, cuvintele: Da, Părinte, fie voia Ta!

DIN PASTORALELE DE SF. PAȘTI

Din Pastorală P. S. S. Episcopului VASILE al Timișoarei

La lumina sfinteii Învieri își face loc în lume și, cu deosebire, în sufletele credincioșilor credința că, oricât de grele și amenințătoare ar fi ispitirile și greutățile vremii prin care trecem, dorul de viață, atât de firesc ființii noastre omenești, va duce sufletele noastre la biruință asupra tuturor neajunsurilor ce ne este dat să întâmpinăm.

După cum ne asigură și sfântul apostol Pavel că: *Dumnezeu și pe Domnul L-a sculat, și pe noi ne va scula cu puterea Sa* (I Cor. 6, 14).

Așa cum a urmat pentru Mântuitorul după întunecul morții lumina și slava învierii și pentru noi va trebui să urmeze, după întunecatele zile de încercare și suferințe prin cari trecem, lumina unui viitor mai bun, pentru noi și pentru toți frații noștri de pretutindeni și slava reîntregirii Neamului și a hotarelor firești ale Țării.

Ceeace a fost cu puțință, după voia și cu puterea nemărginită a lui Dumnezeu, după rânduiala cea mai presus de fire a lucrurilor și în viața personală a lui Iisus Domnul nostru, dar, totuși, săvârșit în lumea aceasta în care trăim și noi, trebuie să fie cu puțință, prin aceeași voită lucrare a lui Dumnezeu, și pentru tot ceea ce azi e supus stricăciunii, pustiirii și desființării în lumea lucrurilor văzute. Pentru aceea suntem îndreptățiți să credem și să așteptăm, privind spre Cer și spre ajutorul părintesc ce vine de acolo, că tot ceea ce războiul, năvălirea în țară a dușmanului crud și nemilos a nimicit și a făcut una cu pământul: orașe și sate, biserici și mănăstiri, bunuri și averi, toate vor fi refăcute prin darul și milostivirea Celui de sus.

Iar ceea ce este cu puțință după rânduiala materială a lucrurilor, trebuie să fie cu puțință și în lumea valorilor sufletești ale ființei noastre naționale. Aceste bunuri și valori sufletești, chiar dacă ar fi să sufere azi vre-o scădere, de pe urma vitregiei vremurilor, să nu uităm că, mai presus de toate, ne rămâne, neatins, întreg și cu puteri sporite, sufletul Neamului, în stare să refacă toate bunurile și valorile sufletești, încropite cu multă stăruință și vredni-

cie de înaintașii noștri, în vremuri totașa de măștere ca și ale noastre.

În Spania creștină, după războiul civil cu comuniștii, în patru ani s'au refăcut trei mii de biserici dărâmate, sau numai stricate.

Din Pastorală P. S. S. Episcopului NICOLAE al Clujului

Dacă s'a îndoit cineva în puterea lui Dumnezeu, socotindu-o asemenea puterii celei slăbănoage a oamenilor sau a făpturilor zămislite de mintea și închipuirea acestora, iată mărturia puterii lui Dumnezeu: Învierea lui Hristos!

Dacă s'a îndoit cineva în înțelepciunea lui Dumnezeu, asemănându-o cu trufașa dar neputincioasă înțelepciune a fiilor veacului acestuia, iată mărturia negrăitei înțelepciuni a lui Dumnezeu: Învierea lui Hristos!

Dacă s'a îndoit cineva în dreptatea lui Dumnezeu închipuindu-și-o asemenea dreptății celei cu atâtea sminteli, a oamenilor, iată dovada dreptății dumnezeiești: Învierea lui Hristos!

Dacă s'a îndoit cineva în iubirea cea fără de margini a lui Dumnezeu, umbrindu-o cu îngrădiri și slăbiciuni omenești, iată mărturia covârșitoarei Lui iubiri: Învierea lui Hristos!

De când e lumea lume, lăcomia n'a dus decât la pismă, la încrâncenare, la omor. De când e lumea lume, dorul de stăpânire nedreaptă n'a dus decât la prigonirea altora.

Ci Dumnezeu n'a lăsat neamurile pământului, ca să se ucidă între olaltă ca dobitoacele fără de minte, nici ca neamurile mai tari să robească pe cele mai slabe, ci ca să se înțeleagă, să se iubească și să se ajute întreolaltă spre a-și zidi o viață fericită pe pământ și spre a se învrednici de fericirea vieții ce-șei veșnice.

Ne-a zidit Dumnezeu — oameni singurateci și oameni deopotrivă — spre a ne bucura de lumina și căldura libertății. De aceea, oricine va răpi oamenilor acest bun dăruit de Dumnezeu, se împotrivesc rânduieșilor mai înalte și va fi osândit în ziua cea

de apoi. Că nu ne-a desrobit Hristos, Domnul nostru, din cătușile păcatului, ca să intrăm din nou în jugul greu al propriilor noastre patimi, ci ca să ne luminăm cu prăznuirea învierii Lui cea de a treia zi și să viețuim ca fiii ai luminii. Că trece chipul veacului acestuia. Și la înfricoșatul județ nimeni nu va fi întrebat cât a beut și cât a mâncat și cum s'a îmbrăcat în viața trecătoare de pe pământ, nici câți bani a fost în stare să grămădească peste olaltă, nici câte moșii a fost în stare să adune, nici câte neamuri a izbutit să supună — ci va fi întrebat în ce măsură și-a iubit deaproapele și cât de grea a fost crucea pe care a purtat-o în viață pentru propria sa izbăvire și pentru fericirea fraților săi. Iată semnul cel adevărat al vredniciei noastre creștinești. Toate celelalte semne sunt... „aramă sunătoare și chimval răsunător.“

Din Pastorală P. S. S. Episcopului NICOLAE al Oradiei

Suferința, cu înfățișările, mărimile și adâncimile ei cele de multe feluri, este unealta cea mai de seamă și cea mai potrivită pe care o folosește Dumnezeu în lucrarea cea mare și grea a mântuirii și desăvârșirii noastre duhovnicești. Atât de nedeslegată și de strânsă este legătura dintre mântuire și suferință, încât nu ne putem nici gândi, nici închipui, economia mântuirii fără puterea lucrătoare și binefăcătoare a legii suferinței. Mântuirea și suferința sunt atât de apropiate și de îngemănate, atât de nedespărțite și de neîmpărțite, încât din mărimea și măsura suferinței putem face de cele mai multe-ori însăși măsura iubirii mântuitoare și răsplătitoare a lui Dumnezeu.

Pe cine a iubit și iubește Dumnezeu-Tatăl mai mult — din veci și până'n veci — decât pe însuși Fiul Său, Carele este „strălucirea slavei și chipul ipostasului Lui“ (Evrei 1₃)? Cu toate acestea, după ce a luat asupra Sa trupul nostru cel pătimitor, pe cine l-a încercat și l-a trecut prin mai multe și mai cumplite dureri decât pe Fiul Său?

Nici una din suferințele trupești și sufletești pe care le-a răbdat, sau putea să le rabde, vre-odată, firea omenească, nu i-au rămas necunoscute. Pe toate le-a primit de bunăvoie și le-a purtat cu dumnezeiască îndelungă-răbdare, până la moartea pe cruce.

Din adâncul de iad al acestor suferințe — pe care le-am văzut trecând cutremurătoare pe dinaintea ochilor noștri sufletești în săptămâna patimilor — a pregătit Dumnezeu-Tatăl, deoparte, cea mai mare și mai milostivă, cea mai iubitoare și mai binefăcătoare lucrare și faptă a Sa: mântuirea neamului omenesc, iar de altă parte cea mai minunată și negândită răsplătire a Domnului Hristos. Căci Celce s'a răstignit și a pățimit, lumii și nouă, Mântuitor s'a numit; Celce amărăciunea morții a gustat, de bucu-

ria negrăită a Învierii de-a treia zi s'a desfășurat; Celce până în pulberea pământului pre Sine s'a smerit, până la înălțimea tronului dumnezeiesc s'a înălțat și deadreapta Tatălui s'a așezat; Celce bătaii, scuipării și batjocuri a primit, prin închinarea îngerilor și a sfinților s'a proslăvit și cinstit.

Pe cine dintre ficele pământului a iubit-o Dumnezeu mai mult — pentru sfințenia cea fără de asemănare a vieții sale — decât pe Fecioara Maria, cea aleasă din veci, ca să fie maica după trup a Fiului Său? Cu toate acestea prin câte furtuni de gânduri și îndoieli, prin câte încercări și chinuri n'a trebuit să treacă și ea, după voia cea prea sfântă a lui Dumnezeu, în tot cursul vieții sale, până ce a ajuns să fie laudată și fericită de oameni și de îngeri ca „Născătoarea de Dumnezeu“, ca „împărăteasa“ cerului, „cea mai cinstită decât Heruvimil și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii?...“.

Pe cine dintre slujitorii Săi îi iubește Dumnezeu mai mult decât pe sfinții apostoli și prooroci, pe mucenici și pe mărturisitori, pe cuvioși și preacuvioși, pe ierarhi și pustnici și pe ceilalți sfinți — căci toți aceștia legea au păzit și poruncile le-au împlinit? Cu toate acestea, cine ar îndrăzni să-și închipuie, sau să numere mulțimea nesfârșită a privegherilor și rugăciunilor, a posturilor și lipsurilor, a primejdiilor și luptelor, a prigoanelor și chinurilor, prin care ei și-au îmbunătățit zi de zi viața lor, până ce au ajuns să treacă, desăvârșiți și biruitori, pragul vecinicii și să fie cinstiți în ceriu drept sfinți și prietenii ai lui Dumnezeu?

Da! Suferința, primită de bunăvoie și purtată cu răbdare, are puterea de-a ne duce cu pași siguri spre biruința cea mare, care trebuie să încununeze, la sfârșit, cu cununa mării, viața noastră de creștini adevărați. Ea este calea cea îngustă și ușa cea strâmtă care ne duce în viață.

Acest adevăr, de atâtea-ori trăit și adevărat, trebuie să ne umple pe toți de mângâiere și de nădejde, de încredere și de putere, mai ales în zilele încercărilor, care au început să vină acum din ce în ce mai mari și mai grele asupra Neamului și a Țării noastre întregi — încercări, cari așteaptă să fie, și trebuie să fie, luate și purtate de suflete tari, de inimi mari și de umeri neînfrânți, dacă voim să ducem și noi la biruință — așa cum au dus-o de atâtea-ori străbunii noștri — marea luptă românească și creștinească a acestui veac.

Primejdii și imperative

Fiorosul măcel din zilele noastre, de barbaria căruia se sgudue tot globul pământesc, este un surrogat și un rod al civilizației moderne. Mașina, din unealtă de progres, a devenit un tiran monstru, care ține sub teroare milioane și milioane de oameni.

După lungi veacuri de triumf, creștinismul se găsește iarăși în făgașul priporos, unde era pe timpul împărăției romane. Mântuitorul Hristos — care a ridicat pe om din obezile infernului — este scos din societate, din viața publică și particulară. Religia și credința sunt închise ermetic între zidurile bisericilor, făcându-și adăpost la umbra sfintelor altare. Cele mai multe state s'au declarat laice, iar altele chiar păgâne. Indelețnicirile cele mai ideale și vocațiunile cele mai mărețe, sunt comercializate și făcute meserii, cari aduc aur și argint. Marile vâltori ale vieții, cari decid soarta indivizilor, a familiilor și destinul umanității, au fost separate de axa universului, care este Hristos Domnul. Politica s'a făcut un joc al forței, iar istoria, produs al legilor materiei.

Haosul este în plină eflorescență. La răspântii, se întrezăresc toreadorii, cari așteaptă să se încălzească la focul rugului creștin. Profitorii cu obraz de hienă, nădăjduesc să prefacă sângele nevinovaților creștini în dividendă răsunătoare.

În mijlocul acestei desorientări generale, omul, — chiar și prin instinct — își dă seama de enorma primejdie ce-l amenință.

De aici marea panică ce ține lumea într'o adâncă tulburare, și o face să alerge în delir, spre orizonturi necunoscute.

Potopul milioanei de suflete însă, își ridică mâinile în formă de rugăciune spre azurul cerului albastru și imploră dela ziditorul lumii: milă și ajutor.

Noi credem și mărturisim că acel ajutor este în mijlocul nostru și se va coborî mai intens asupra noastră, în cele mai desperate momente. Pe firmamentul întunecat și cernit de durere al vieții va țâșni un străfulger de lumină, care va aprinde în foc de vâlvătae toate conștiințele și le va ridica pe culmile principiilor evanghelice. Aceasta torță de foc este divinul Mântuitor, care va pune capăt procesului de destrămare dintre țări și popoare, și va despica iarăși drumurile pe care vor merge sufletele spre culmile mântuirii.

Istoria, și peste tot rânduiala lumii, se găsește la cea mai grea încrucișare de drumuri, la cea mai periculoasă cotitură.

Vremurile tulburi și pline de vijelii, ce ne isbesc în față cu foc și cu pucioasă, pun și Biserica românească în fața unor imperative pline de întrebări.

Se prevestesc vremuri crunte, cari ne vor cere oameni de luptă și de jertfă.

Piatra filosofică a sbuciumului vieții românești, este în mâinile preoțimei noastre. Aceasta piatră va trebui valorificată și fructificată ca pe talanții din sfânta evanghelie.

Până acum Biserica noastră a fost mai mult în defensivă și în unele privințe poate deficitară. Imperativul zilelor furtunoase ce se anunță, cere ca și

preoțimea noastră să între vijelios în mijlocul frământărilor omenești și să afirme, cu bărbăție, adevărurile ce zac la temelia credinței noastre românești. Cu glas de tunet și cu vervă de arhangheli, preoții români vor împlânta stâlpul de foc al credinței, în mijlocul celei mai tumultuoase vijelii. Și de pe amvon, de pe catedră, în societăți, în târguri, în largul ulițelor și chiar de pe acoperișul caselor, vor vesti pe Mântuitorul Hristos. Cu îndrăzneala celui ce a înfruntat și biruit lumea, preotul român va adeveri în fața mulțimei că în univers totul se reduce și se încopcie într'un centru fix, într'un punct dinamic, care stăpânește și armonizează: Hristos. El este totul și afară de dânsul nimic nu există. El este: Cerul și pământul, valurile, adâncurile, văzduhul, vremea, veșnicia și istoria. În Hristos se armonizează contrastele, se desleagă problemele, se netezesc asperitățile și se topesc contradicțiile. El este axa pe care se clădește și pe care dăinuește vecinica armonie a universului. Creștinismul este o doctrină care corespunde la toate necesitățile. Are o metafizică, o morală, o istorie și chiar o politică, Hristos dă răspuns la cele mai îndrăznețe întrebări și te ajută să trăiești și să mori.

Imperativul zilelor grele și pline de răutăți, cere dela preoții noștri să aibă o voință în vecinică vâpae, să fie fiecare preot un vulcan în neconținut clo-cot, care să se lupte contra ignoranței, contra puhoiului imoral și dacă ar fi cazul și contra forței uriașe a stăpânirilor păgâne.

Ne trebuie un creștinism dinamic, activ și vijelios, care să se ia de piept cu toate forțele sălbaticе ale pământului.

Dacă preoțimea noastră va ști să strângă, sub flamura sfintei cruci, toată obștea românească, căreia să-i altoiască în suflet un entuziasm pasionat și un fanatism sfânt pentru legea și glia strămoșească, viitorul nostru este glorios și plin de strălucire.

Până să ajungem însă pe culmile acestui viitor, va trebui să dăm lupte grele și sacrificii mari.

Protopop S. Stana

Despre ce să predicăm ?

În *Duminea Mironosițelor* (30 Aprilie 1944) vom vorbi despre: VESTMINTELE DIACONEȘTI ȘI PREOȚEȘTI.

Când am vorbit despre rostul preoției în cadrul cultului nostru creștin, am spus că menirea ei de seamă este ca, prin formele acestui cult, să coboare asupra omului binecuvântările cerului și să-i împărtășească roadele bogate ale mântuirii plinită de Domnul nostru Iisus Hristos. Cum însă formele acestui cult creștin s'au desvoltat în decursul timpului și s'au împodobit tot mai mult, pentru ca să corespundă

pundă măreției Aceluia căruia I-se aducea, Biserica a orânduit ca și slujitorii lui să îmbrace în decursul slujbelor anumite *veștminte bisericesti*, cari prin forma și podoaba lor să exprime respectul deosebit pe care omul trebuie să-l aibă în toată înfățișarea lui, oridecâteori se apropie de Stăpânul său ceresc. A făcut-o aceasta și din convingerea că preotul când slujește în fața altarului nu se înfățișează aci ca un simplu om, ci ca „*slujitor al lui Hristos și ispravnic al tainelor lui Dumnezeu*“ — cum spune sf. Apostol Pavel (I Cor. 4, 1), și ca atare toată înfățișarea lui trebuie să corespundă acestei înalte chemări.

În viața noastră de toate zilele suntem de altfel obișnuiți ca, atunci când primim vizita unui oaspe de seamă sau când ne înfățișăm înaintea stăpânilor, să îmbrăcăm haine cât mai alese, pentru ca și din înfățișarea noastră să se vadă respectul deosebit ce i-l dăm. Cu atât mai vârtos sunt chemați să o facă aceasta preoții Bisericii, cari prin toate slujbele lor se înfățișează înaintea Stăpânitorului lumii aces-teia, și îi aduc în numele tuturor jertfa nesăogeroasă a trupului și sângelui Fiului său, ca o mulțumire fiiască pentru toate binefacerile primite dela Dânsul. Dacă preoții legii vechi îmbrăcau atari veștminte sfinte în decursul slujbei lor, cu atât mai vârtos trebuie să o facă aceasta preoții legii celei noi, prin mijlocirea căreia am dobândit din nou înfierea pierdută prin păcat. Sf. Apostol Pavel înfățișându-ne acest adevăr, scrie între altele: „*Dacă slujirea morții cea întipărită cu litere pe piatră s'a făcut cu mărire... cum să nu fie cu mai multă mărire slujirea Duhului? Căci dacă a fost mărire slujirea osândirii, cu mult mai vârtos prisosește în mărire slujirea îndreptării*“ (II Cor. 3, 7-9).

Potrivit acestei măreții deosebite a cultului nostru creștin și veștmintele bisericesti s'au făcut întotdeauna din materii cât mai strălucitoare și s'au împodobit cu fel de fel de cusături în fir de aur, argint sau alte materii prețioase. De obicei culoarea lor era în timpurile vechi cea albă „*pentru curăția și lumina darului*“ cum spune sf. Simeon Tesalonicul). Cu vremea însă și îndeosebi sub înrăurirea bisericii apusene s'au introdus și alte culori, ca de pildă cea roșie, verde, mohorâtă, neagră etc., fiehare avându-și înțelesul ei deosebit. Culoarea cea roșie închipuie sângele vărsat pe cruce de Mântuitorul Hristos, precum și sângele martirilor; cea verde este semnul nădejzii în fericirea cea veșnică pe care Mântuitorul ne-a câștigat-o prin jertfa Lui; iar cea mohorâtă și și neagră este semnul căinții pentru păcatele noastre și al durerii în genere. Din acest motiv acestea din urmă se îmbracă de obicei în decursul slujbelor din postul mare, la înmormântări și la alte ocaziuni dureroase.

Cât privește forma acestor veștminte, parte din

ele au fost făcute după chipul celor din Vechiul Testament, iar altele au fost croite anume ca să se exprime prin ele anumite momente din viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Toate aceste veștminte se împart atât ca formă, cât și ca înțeles, după cele trei trepte ale preoției. Unele din ele sunt comune tuturor acestor trepte, iar altele aparțin numai treptei respective.

Diaconul îmbracă întotdeauna când slujește trei veștminte: *stiharul, mânecutele și orarul*.

Stiharul este un veștmânt lung în forma unei cămăși care acopere trupul slujitorului dela gât până la picioare. Se face de obicei dintr'o materie de culoare deschisă, în deosebi albă, și ne aduce aminte de *hainele strălucitoare ale ingerilor*, cari s'au arătat la învierea și înălțarea Domnului, (Lc. 24, 4; Fapte 1, 10). Culoarea lui mai închipuie și *curăția și nevinovăția* cu cari trebuie să se împodobiască toți acei cari slujesc lui Dumnezeu. Când este de culoare roșie stiharul ne aduce aminte și de *dureroasele patimi îndurate de Fiul lui Dumnezeu* pentru izbăvirea noastră din osânda celui rău. Cu el se îmbracă toți slujitorii bisericii, aparținători celor trei trepte ale preoției, cu deosebirea că cel al episcopului este împodobit cu niște râuri, cari după Sf. Simeon Tesalonicul închipuiesc „*darurile învățaturii și părăiele de sânge ale Mântuitorului nostru*“²⁾

Mânecutele sunt niște pumnare (manșete) cu cari se strâng bine mânecile stiharului pe mâinile slujitorului, pentru ca acestea să nu-l împiedece în îndeplinirea sf. slujbe. Ele însemnează *puterea lui Dumnezeu* care întărește și mâinile slujitorilor bisericii spre a putea săvârși cu vrednicie toate lucrările serviciului dumnezeesc și ne aduc aminte și de *legăturile cu cari „ostașii, căpetenia... și slujitorii Iudeilor“ l-au legat pe Iisus* (In. 18, 12). Când le așează pe mâni, atât diaconul cât și slujitorii celorlalte două trepte ale preoției, rostesc cu smerenie rugăciunile: „*Mâna Ta cea dreaptă, Doamne, s'a preamărit întru tărie; dreapta Ta, Doamne, a sfărâmat pe dușmani și cu mulțimea mării Tale, ai zdrobit pe cei contrari.*“ „*Mâinile Tale m'au făcut și m'au zidit înțelepțește-mă și mă voi învăța poruncile Tale.*“

Orarul este un vestmânt deosebit al diaconului. Este alcătuit dintr'o fâșie lungă de materie prețioasă, tivită pe la margini cu fir și împodobită cu mai multe cruci, pe care diaconul o poartă în decursul slujbei pe umărul stâng, ca unul ce „*este din rânduiala cea mică și mai de jos și datorია lui este de a sluji*“ după cum se exprimă sf. Simeon Tesalonicul.³⁾ În timpurile vechi el era făcut dintr'o fâșie de pânză și servia ca să se ștergă cu el gura celor ce se împărtășiau cu sf. Cuminecătură. Cu timpul însă orarul a început să se facă din materii tot mai

²⁾ Op. cit. cap. 79 p. 90.

³⁾ Op. cit. cap. 173 p. 136.

¹⁾ Op. cit. cap. 83 p. 92.

prețioase și se întrebuintă, ca și astăzi, spre a îndemna pe credincioși la rugăciune, sau să le arate anumite momente din decursul sf. slujbe. Din acest motiv diaconii când *rostesc* ecteniile, ridică partea din față a orarului, cu trei degete dela mâna dreaptă, până la înălțimea feții, iar când le-au isprăvit o așează din nou pe brațul stâng. După mărturia sf. Ioan Gură de Aur, el închipuie *aripile îngerilor*, cu cari aceștia zboară în jurul tronului lui Dumnezeu și îi cântă cântece de slavă cerească. Din această pricină, și diaconul când se pregătește pentru împărtășire, își încinge orarul cruciș peste umeri, vrând să însemneze prin aceasta că și Serafimii când zboară în jurul tronului ceresc, cu două aripi își acopere fața cu două pânțele, iar cu două zboară, dupăcum i-a văzut și prorocul Isaia în vedenia lui (Isaia 6, 2, 3).

Spre deosebire de diacon, *preotul* când slujește sf. Liturghie se îmbracă înafară de *stihar* și *măne-cări*, cari sunt ca și ale celui dintâi, și cu *epitrahil*, *brâu* și *felon*, așa că veștmintele lui sunt în număr de cinci.

Epitrahilul este un veștmânt lungăreț pe care preotul îl poartă după gât și atarnă pe piept peste stihar. El este de două ori mai lat decât orarul diaconului, pentru ca să se arate prin aceasta că și demnitatea preotului este mai mare decât a celui dintâi. Se face de obicei din materie prețioasă și închipuie *jugul cel lin al preoției lui Hristos*, precum și *darul Duhului Sfânt ce se coboară asupra preotului și prin el asupra tuturor credincioșilor*. Din acest motiv și preotul atunci când îl îmbracă se roagă: „*Binecuvântat este Dumnezeu, cela ce varsă darul Său peste preoții Săi, ca mirul pe cap ce se pogoară pe barbă, pe barba lui Aaron, care se pogoară pe marginea veștmintelor lui*“. După un mare tâlcuitor al sf. Liturghii epitrahilul ne mai aduce aminte și de *funia cu care a fost legat Mântuitorul după gât, când a fost prins de Iudei*. Date fiind aceste însemnări deosebite ale acestui veștmânt, preotul nu poate săvârși fără el nici o slujbă bisericească.

Peste stihar și epitrahil preotul se încinge cu *brâul*, adică cu o fâșie îngustă în formă de cingătoare, pentru ca în chipul acesta să nu fie stânjenit în decursul slujirii sf. Liturghii. El este *semnul puterii duhovnicești de care sunt învredniciți slujitorii bisericii spre a-și învinge poftetele trupului și a săvârși cu vrednicie sfințele slujbe*. În temeiul acestei însemnări și preotul când se încinge cu el se roagă: „*Binecuvântat este Dumnezeu, cel ce mă încinge cu putere și a făcut fără prihană calea mea, cel ce întocmește picioarele mele ca ale cerbului și peste cele înalte mă pune*“. Brâul ne mai aduce aminte și de *fota cu care a fost încins Mântuitorul în seara Cinei de taină, când a spălat picioarele Apostolilor Săi*.

Peste toate aceste veștminte preotul îmbracă apoi *felonul* un fel de mantie fără mâneci, asemănă-

toare cu vestmântul pe oare l-a purtat însuși Mântuitorul și sf. Săi Apostoli. El ne amintește de *hlamida cea roșie cu care a fost îmbrăcat Mântuitorul în semn de batjocură în curtea lui Pilat* și este în acelaș timp și *semnul puterii pronietoare alui Dumnezeu, a dreptății și sfințeniei cu care s'a îmbrăcat preotul prin taina hirotoniei*. Acest adevăr îl exprimă și preotul când se îmbracă cu el și se roagă: „*Preoții Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate și curioșii Tăi cu bucurie se vor bucura*“.

Toate aceste veștminte ale slujitorilor bisericești înfățișate până aci, îndeplinesc prin urmare un rost însemnat în podoaba cultului nostru creștin și închipuesc în acelaș timp atâtea întâmplări din viața pământească a Fiului lui Dumnezeu. Ele ne amintesc îndeosebi de hainele și uneltele cu cari Mântuitorul a fost închinuit pentru mântuirea noastră, ne arată demnitatea și puterea deosebită a slujitorilor bisericii și ne atrag luarea aminte asupra virtuților alese cu cari aceștia trebuie să fie împodobiți după însăș exemplul Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Din acest motiv, atât slujitorii bisericii, cât și credincioșii lor, le-au cinstit întotdeauna cu deosebită atenție și când a fost vorba de împodobirea sau cumpărarea lor, n'au pregetat să dea din agoniseala lor. Au făcut-o aceasta în trecut și o fac și astăzi din convingerea că în chipul acesta contribuiesc și ei la podoaba aleasă a Casei lui Dumnezeu și la înfrumșetarea întregului nostru cult divin, care nu trebuie să vatem cu nimic măreția Creatorului nostru, nici să coboare cu ceva măcar sfințenia slujbelor pe care preoții le săvârșesc în biserica Lui.

T.

Cărți

Al. Lascarov-Moldovanu: APA CEA VIE — fragmente evanghelice. — Editura Casa Școalelor. București, 1943. Pag. 234. Prețul 80 lei.

Am asistat în ultima vreme la procesul de apariție a o mulțime de edituri noi — mai ales în Capitala țării — răsărite dintr'odată ca ciupercile după o ploaie abundentă de vară, cărora cu toată bună voința nu le-am găsit alt merit decât aceea că sunt „tinere“.

În mijlocul acestor apariții efemere — streine cu totul de adevăratele valori ale spiritului uman și create cu scopuri pur mercantile — poziția editurilor serioase, în frunte cu Casa Școalelor, câștigă tot mai multă considerație în fața adevăraților intelectuali. Fără a fi o editură cu mare circulație prin librării și lipsită cu totul de cortegiul reclamelor indigeste al surorilor mai mici, Casa Școalelor în fruntea căreia lucrează după câte știm — din încredințarea dlui ministru I. Petrovici — neobositul om de cultură dl. prof. N. Bagdasar, prezintă pe anii din urmă 1942—

194 un foarte bogat program de activitate cuprinzând: Cărți populare, clasici români și streini, studii istorice, filosofice, religioase, de critică literară, de artă, poezii, teatru, etc. semnate de o serie dintre cele mai reprezentative condeie ale noastre. Ținem să subliniem în deosebi meritul ce-l are editura Casei Școalelor prin orânduirea în programul ei de activitate și a publicării operelor cu conținut teologic.

Cartea dlui Al. Lascarov-Moldovanu „*Apa cea vie*“ face parte din această categorie. Subintitulat modest „fragmente evanghelice“, volumul conține nu mai puțin de 50 de astfel de fragmente, propriu zis schițe de predici, meditații, marginalii la evangheliile Duminecilor de peste an, începând cu evanghelia Duminecii dinaintea Nașterii Domnului „Cartea neamului lui Iisus...“, niciuna din ele nedepășind 5 pagini. Destinată desigur să circule pe masa intelectualilor noștri, cartea dlui Lascarov-Moldovanu a trecut cu succes această probă, prin mânuirea unui stil captivant și poetic, prin intuirea profundă a momentelor evanghelice și prin catifelatul duh creștin misionar ce străbate filele cărții.

Preoții noștri o pot folosi cu mult succes ca izvor de literatură omiletică, ca un mijloc admirabil de înduhovnicire prin cetirea „fragmentelor“ la ședințele „Școlii de Duminecă“. Cetită chiar de mai multe ori, cartea în loc să-și piardă farmecul — lucru obișnuit la recitirea multor cărți — adaugă un nu știu ce plus de înmiresmat duh creștin nepământeț.

Și de data aceasta dl. Al. L. M. s'a dovedit un neîntrecut pescar în apele creștine. De aceea noua Dsale operă o recomandăm tuturor ca pe un mărgăritar de mult preț.

Pr. Teodor R. Floruțiu

Informațiuni

■ **MULȚUMITA ARHIEREASCĂ. P. S. Sa părintele Episcop Andrei mulțumește pe această cale tuturor acelor cari i-au trimis felicitări de praznicul Invierii Domnului, și le răspunde cu creștinescul: Adevărat a înviat! Se-roagă pentru toți ca să nu scază credința lor în Cel Înviat și ar dori să-i încredințeze pe toți de nesdruncinata sa încredere în biruința pe care Dumnezeu o pregătește, prin lacrimi și suferințe, țării și neamului nostru.**

■ **DUMNEZEESTILE SLUJBE** din anul acesta, atât în săptămâna Patimilor, cât și în zilele Invierii, au fost săvârșite într'o atmosferă grea de tristețe și jale, cum se întâmplă numai la răscruți și în vremuri de mari cataclisme. Poate că niciodată Paștile

creștine nu au fost sărbătorite în condiții, atât de apăsătoare și rușinoase pentru cultura și civilizația omenirii, ca în anul 1944, pentru că niciodată războiul nu a fost purtat prin mijloace atât de barbare și sălbatice, cum se poartă cel de astăzi, când în unele locuri, din pricina alarmelor de teama bombardărilor, nici nu s'a putut oficia în ziua de Paști Sf. Liturghie...

La Arad, cu tot sbuciumul zilelor de războiu, cu refugiați și sinistrați, dumnezeestile slujbe s'au desfășurat cu toată evlavie și solemnitatea cuvenită.

P. S. S. Părintele Episcop Andrei, asistat de P. Cuviosul Arhim. Benedict Ghiuș fost ales episcop al Bălților — recent sosit și iubit oaspe al Aradului, — și de soborul preoților și diaconilor, a oficiat slujba sfintelor Patimi de Joi seara, Prohodul Domnului, Invierea și Sf. Liturghie în ziua întâia și a doua de Paști.

În ziua întâi Sf. Liturghie a fost oprită, câteva momente, după ieșirea cu sfintele daruri, — înainte de a începe ectenia cererilor, — apoi, după câteva clipe de tăcere și de rugăciuni adânc reconfortante, petrecute în genunchi, slujba a continuat până la sfârșit, când într'o cuvântare scurtă dar zguduitoare, P. S. S. Părintele Episcop a spus că Biserica e cel mai sigur „adăpost“, căci e adăpostul lui Dumnezeu, pe care să-L rugăm: „Să vadă!...“ ceea ce fac slujitorii satanei, slujitori care își vor afla mormântul în România.

A doua zi de Paști, P. Sfinția Sa a încheiat ciclul celor șase predici rostite în Duminecile postului despre „voința lui Dumnezeu“. Predica o publicăm după notele părintelui P. Bogdan în fruntea revistei.

Școala de Duminecă

18. Program pentru Dum. (30 Aprilie) 1944

1. *Rugăciune*: Învierea lui Hristos văzând...
2. *Cântare comună*: Hristos a înviat din morți...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei*: (Marcu 15, 13—16, 8) și *Apostolului* (Fapt. Apost. 6, 1—7) zilei cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Sculatu-s'a ca din somn Domnul... (70. Cânt. rel. pg. 26).
6. *Cetire din V. T.*: Repetirea celor 10 porunci. (A doua lege cap. 5).
7. *Povește morale*: Binefacerile înțelepciunii. (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 12).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Ziua invierii... (70. Cânt. rel. pg. 30.)
10. *Rugăciune*: Rugăciunea 3. dela Vecernie.

*

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.